Regeringskansliet

Kommenterad dagordning
Rådet
2026-11-23

Ju2026/02445

Justitiedepartementet
Enheten för EU och internationella frågor

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Socialutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 3–4 december 2026

Torsdagen den 3 december 2026 – Inrikes frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande. Se bifogad preliminär dagordning.

2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

   a) Icke lagstiftande verksamhet

   b) Lagstiftning (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktslista.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

3. Det övergripande läget i Schengenområdet

a) Slutsatser om Schengenbarometern

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Det övergripande tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på Schengenrådets dagordning. Under denna punkt väntas att rådet godkänner ordförandeskapets förslag till slutsatser om Schengenbarometern.

Schengenbarometern syftar till att ge en ögonblicksbild över läget i Schengenområdet. Under ett år tas tre barometrar fram, en inför respektive Schengenråd i mars, oktober och december.

Förslaget till rådslutsatser syftar till att förenkla och stabilisera Schengenbarometerns struktur, format och huvudsakliga innehåll för att möjliggöra en ändamålsenlig förberedelse av ministerdiskussioner och identifiering av prioriterade frågor. Förslaget anger en tidsram för när barometern ska tillgängliggöras inför Schengenrådets möten. Vidare beskriver förslaget politikområden som barometern bör täcka, däribland EU:s yttre gränser, det tillfälliga återinförandet av kontroller vid de inre gränserna, gränsöverskridande brottsbekämpande samarbete, viseringar, återvändande och irreguljär migration.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser godkänna förslaget till rådslutsatser om Schengenbarometern.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information om den återkommande punkten om det övergripande tillståndet i Schengenområdet har lämnats till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 28 maj 2026. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 25 september 2026. Förslaget till rådslutsatser har inte tidigare behandlats i riksdagen.

Fortsatt behandling av ärendet: Det övergripande tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på RIF-rådets dagordning och kommer sannolikt att följas upp även framöver.

Faktapromemoria: -

b) Viseringspolitik gentemot Ryssland

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Frågan om viseringspolitik i förhållande till Ryssland har blivit aktuell sedan antalet turistviseringar till ryska medborgare har ökat trots Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Under 2025 utfärdades ca en halv miljon Schengenviseringar.

Viseringspolitiken mot Ryssland styrs av EU-gemensamma regler. Redan 2022 utfärdade kommissionen restriktiva riktlinjer för viseringshanteringen som kommissionen nu avser uppdatera inom kort. Utöver att riktlinjerna förväntas ta upp de säkerhetsmässiga utmaningar som EU möter idag, är förhoppningen att riktlinjerna även kommer att innehålla vägledning som gör det möjligt att begränsa ryska idrottares möjlighet att beviljas visering.

Kommissionen har vidare aviserat att man i början av 2027 kommer att presentera ett förslag om en revidering av viseringskodexen som omfattar införandet av så kallade riktade restriktiva viseringsåtgärder för en särskild nationalitet eller en särskild kategori av resande (t.ex. turister).

I det 21:a sanktionspaketet fastslogs att ett inreseförbud för ryska kombattanter ska införas så snart kommissionen har klargjort nya riktlinjer och tagit fram en ny kravlista på vilka handlingar som ska lämnas in i samband med viseringsansökan. Detta kommer ge stöd för att identifiera personer som tillhör denna kategori, och därmed ligga till grund för ett avslagsbeslut.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att det är oacceptabelt att ett stort antal ryska medborgare fortfarande får visering för att bland annat turista i Europa och att EU behöver begränsa utfärdandet av viseringar till ryska medborgare. Regeringen är pådrivande för att EU och kommissionen ska göra mer. Regeringen är också öppen för andra förslag

som kan åstadkomma begränsningar i utfärdandet av viseringar till ryska medborgare.

Regeringen anser att idrottare från Ryssland inte bör tillåtas delta i internationella tävlingar så länge Rysslands anfallskrig mot Ukraina pågår. Idrotten i Ryssland är nära sammanflätad med staten, och ryska idrottsframgångar används som ett verktyg för politisk propaganda. Därför bör heller inte neutrala idrottare ges möjlighet att tävla. Regeringen anser att en liknande restriktiv tillämpning också bör gälla belarusiska idrottare, så länge som Belarus aktivt stödjer det ryska anfallskriget i Ukraina. Det är viktigt att EU-kommissionen fortsätter att se över vilka möjligheter som finns i sanktionsregelverket för att bland annat kunna begränsa ryska och belarusiska idrottares möjligheter att medverka i tävlingar i Europa.

Regeringen anser även att nuvarande eller tidigare kombattanter kan utgöra ett säkerhetshot i Schengen och att deras rörlighet inom Schengenområdet måste begränsas. Genom det 21:a sanktionspaketet enades EU om den rättsliga och politiska grunden för ett inreseförbud till EU för denna grupp och regeringen driver på för att förbudet ska träda i kraft så snart som möjligt.

En stark och harmoniserad viseringspolitik i EU är av högsta prioritet och avser fortsätta lyfta fram vikten av en enhetlig tillämpning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i socialförsäkringsutskottet den 26 maj 2026 och samråd i EU-nämnden den 29 maj 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: Frågan om ryska viseringar kommer vara återkommande i rådet.

Faktapromemoria: -

4. Återtagandesamarbete med Bangladesh

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Rådet väntas diskutera hur återtagandesamarbetet med Bangladesh kan förbättras för att få till stånd ett effektivare återvändande. Något diskussionsunderlag har ännu inte presenterats.

För att stärka politisk styrning och vägledning i frågan, har det irländska ordförandeskapet sedan tidigare föreslagit att återtagandesamarbetet med ett urval av prioriterade tredjeländer, däribland Bangladesh, ska granskas och diskuteras i RIF-rådet i ökad utsträckning. I de fall samarbetsnivån är otillräcklig ska RIF-rådet överväga relevanta EU-åtgärder som kombinerar diplomatiskt engagemang, operativt stöd och användning av tillgängliga incitament och hävstänger på olika politikområden.

Flertalet medlemsstater har under en längre tid rapporterat om ihållande svårigheter i återtagandesamarbetet med Bangladesh. Under 2026 har bangladeshier utgjort den största gruppen bland irreguljära ankomster till EU+ via centrala Medelhavsrutten och den näst största gruppen via östra Medelhavsrutten. Närmare 30 000 bangladeshier har sökt skydd i EU+ under 2026, där majoriteten har hanterats i gräns- eller påskyndat förfarande med en mycket låg beviljandegrad (3 procent).

Förslag till svensk ståndpunkt: Sverige har överlag ett fungerande bilateralt återvändandesamarbete med Bangladesh. Som utgångspunkt stödjer regeringen EU-gemensamma åtgärder som bidrar till ett effektivt återvändande och förbättrat återvändandesamarbete med ursprungsländer.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden den 25 september 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

5. Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Diskussion om tidplanen för genomförandet av interoperabiliteten.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att det är mycket viktigt att nya förseningar undviks, att tidplanerna är realistiska och trovärdiga och att processen för framtagande av en reviderad plan görs mer transparent.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 28 maj 2026. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 25 september 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: Den övergripande uppföljningen sköts av kommissionen som regelbundet rapporterar till RIF-rådet.

Faktapromemoria: 2017/18:FPM41

6. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

7. Genomförandet av migrations- och asylpakten

    a) Den årliga europeiska asyl- och migrationsrapporten

    b) Rådets genomförandebeslut om inrättande av den årliga solidaritetspoolen för 2027

    c) Rådets genomförandebeslut om bemyndigande för medlemsstater som står inför en betydande migrationssituation att göra undantag från rådets genomförandebeslut (EU) YYYY/XXXX vad gäller deras solidaritetsbidrag till den årliga solidaritetspoolen för 2027

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport och politisk överenskommelse

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Den europeiska årliga migrationsrapporten (migrationsrapporten) och rådets genomförandebeslut om etablerande av solidaritetspoolen är en del av migrations- och asylpakten, som trädde i kraft den i juni 2024 och började tillämpas fullt ut den 12 juni 2026. Enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen (AMMR) ska kommissionen senast den 15 oktober varje år anta migrationsrapporten och lägga fram ett förslag till rådsbeslut om solidaritetspoolen. Detta skedde i år den 6 november 2026, dvs. ett par veckor försenat.

Migrationsrapporten ger en överblick av migrationsläget i unionen och omfattar perioden juni 2025 till juni 2026. För detta års Migrationsrapport så har kommissionen, på begäran av Spanien, dessutom beaktat juli månad 2026 vilket varit möjligt enligt artikel 9.1 i AMMR. Härigenom har även händelserna i den spanska exklaven Ceuta den 30-31 juli 2026 kunna ligga till grund för bedömningarna i rapporten.

Rapporten identifierar medlemsstaternas utmaningar och bygger på data från medlemsstaterna, Eurostat, EU-myndigheterna och Europeiska utrikestjänsten. I korthet visar rapporten på fortsatta förbättringar av läget med nedgångar av både antalet inlämnade asylansökningar i unionen, samt irreguljära gränspassager. Exempelvis gick antalet irreguljära gränspassager ner med 32 % i jämförelse med föregående år. Som skäl för detta hänvisas

främst till att reformerna i pakten nu tillämpas i stor skala. Kommissionen konstaterar dock att utmaningar kvarstår. Framförallt nämns att unionen bättre behöver tillgodose ansvarsreglerna, inklusive överföringar enligt AMMR. Dessutom nämns bland annat fortsatt behov av att stärka unionens externa gränser, både vad gäller de östra och södra landgränserna där händelserna vid Ceuta uttryckligen tas upp. Även hybridpåverkan från Ryssland och Belarus omnämns.

I samband med antagandet av rapporten har kommissionen återigen identifierat att Cypern, Grekland, Italien och Spanien som utsatta för migrationstryck. När det gäller Italien beror detta främst på antalet landsättningar efter sök- och räddningsinsatser, medan Spaniens situation i hög grad präglas av händelserna i Ceuta. Dessa fyra stater utgör basen för utnyttjandet av solidaritetspoolen. Kommissionen identifierar även risk för migrationstryck i Belgien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Irland, Frankrike, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Rumänien, Slovenien och Finland. Av dessa är Tjeckien, Luxemburg, Rumänien och Slovenien nya länder på listan medan Bulgarien har strukits. Dessa länder har inte direkt tillgång till solidaritetspoolen men har prioriterad tillgång till EU:s verktygslåda för migrationsstöd, inklusive finansiellt stöd via inrikesfonderna och stöd från unionens myndigheter. Slutligen kvarstår bedömningen från förra året att Bulgarien, Tjeckien, Estland, Kroatien, Österrike och Polen befinner sig i en betydande migrationssituation till följd av ett högt kumulativt mottagande, vilket ger dem möjlighet att begära fullständig eller delvis nedsättning av sina åtaganden till solidaritetspoolen efter kommissionens bedömning och ett efterföljande beslut från rådet.

Vidare konstateras i rapporten att Italien fortsatt underlåter att ta emot överföringar enligt AMMR, vilket innebär att ansvaret för prövningen av internationellt skydd i praktiken stannar hos den bidragande medlemsstaten trots att Italien fastställts som ansvarig stat. Kommissionen bedömer inte i nuläget att Italien har sådana systembrister som skulle ge de bidragande medlemsstaterna rätt att inte genomföra sina utfästelser gentemot Italien. Däremot avser kommissionen underställa Italien en särskild övervakning och föreslår att de bidragande medlemsstaterna ska hålla inne sina bidrag till Italien tills kommissionen bedömt att Italien gjort konkreta framsteg.

Utöver vad som beskrivs ovan har kommissionen lagt fram ett förslag till rådets genomförandebeslut om inrättande av solidaritetspoolen.

Solidaritetsåtgärderna omfattar omfördelning av asylsökande, ekonomiska bidrag och alternativa solidaritetsåtgärder. Medlemsstaterna kan välja vilken eller vilka åtgärder man avser bidra med enligt varje medlemsstats rättvisa andel (baserat på fördelningsnyckeln om 50% BNP och 50% befolkningsmängd). Sveriges rättvisa andel är för detta år en liten aning högre än förra årets siffra på 2,78%.

Kommissionen föreslår även att storleken på solidaritetspoolen ska vara något högre än miniminivån enligt AMMR som ligger på 30 000 omfördelningar och ekonomiska bidrag på 600 miljoner euro. Vidare föreslår kommissionen att 30% av detta ska göras tillgängliga för de Italien som identifierats vara under migrationstryck på grund av stora ankomster från landsättningar efter sök- och räddningsinsatser.

I AMMR finns ytterligare en andra nivå av solidaritetsåtgärder, nämligen ansvarskompensationer. Det handlar om att en medlemsstat kan ta på sig ansvaret att pröva en ansökan om internationellt skydd trots att en annan medlemsstat som är under migrationstryck är fastställd som ansvarig enligt ansvarsreglerna i AMMR. Detta innebär att den bidragande medlemsstatens utfästelser minskas i motsvarande mån. Detta är i första hand frivilligt för medlemsstater att tillämpa men ansvarskompensationerna kan bli tvingande i vissa situationer. I tillägg till den ordning som följer av asyl- och migrationshanteringsförordningen när det gäller ansvarskompensationer har kommissionen liksom förra året föreslagit att det under en övergångsperiod ska vara möjligt att bidra med ansvarskompensationer även för ärenden som följer av det tidigare gällande regelverket (dvs. Dublinförordningen) på basen av bilaterala överenskommelser mellan bidragande och gynnade medlemsstater (s.k. legacy offsets). Det är dock ännu inte klarlagt exakt hur detta ska beräknas.

Med beaktande av kommissionens förslag till solidaritetspool är avsikten att rådet på ministermötet den 3-4 december ska fatta beslut om solidaritetspoolens storlek. I syfte att säkerställa att rådet kan fatta beslut har högnivåforumet för solidaritet sedan tidigare etablerats. Tanken är att medlemsstaterna i forumet ska göra utfästelser om vilka solidaritetsåtgärder de avser bidra med.

Vid RIF-rådet den 3-4 december avser kommissionen först avge en lägesrapport när det gäller migrationsrapporten, inklusive genomförandet av

pakten. Vidare är avsikten att rådet ska nå en politisk överenskommelse om rådsbeslutet om etablerande av solidaritetspoolen. I samband med rådsbeslutet om solidaritetspoolen ska rådet även besluta om hel eller delvis nedsättning av solidaritetsbidragen från de medlemsstater som befinner sig i en betydande migrationssituation.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att det är av avgörande betydelse att migrations- och asylpakten genomförs och fungerar fullt ut då den bidrar till ett effektivare gemensamt asylsystem med bättre kontroll vid EU:s yttre gränser, minskade sekundära förflyttningar och ett ökat återvändande.

Regeringen godtar kommissionens bedömning om de medlemsstater som identifierats vara under migrationstryck, samt vilka medlemsstater som står inför en betydande migrationssituation eller riskerar att utsättas för migrationstryck.

Regeringen betonar att alla medlemsstater har ett ansvar för kontrollen av EU:s yttre gräns och i att bekämpa irreguljär migration, samt att särlösningar för regularisering av irreguljära migranter bör undvikas, då de underminerar trovärdigheten i migrationspolitiken genom att signalera att avslagsbeslut inte är slutgiltiga.

Regeringen avser verka för att storleken på solidaritetspoolen 2027 blir så liten och förmånlig för Sverige som möjligt. Sett till att antalet irreguljära inresor i unionen, enligt prognosen i migrationsrapporten, förväntas sjunka ytterligare under det kommande året, så anser Regeringen att poolen inte bör överstiga den miniminivå som anges i AMMR.

Även vad gäller den nedsättning av solidaritetsutfästelser som är möjlig för de medlemsstater som identifierats vara i en betydande migrationssituation, så avser regeringen verka för att denna blir så liten som möjligt.

När det gäller Sveriges utfästelser till solidaritetspoolen avser regeringen att bidra finansiellt. Regeringen anser att det saknas skäl att ifrågasätta själva beräkningen för Sveriges rättvisa andel, dvs. ”fair share”.

Regeringens avsikt är att Sverige ska bidra med sin andel men detta förutsätter att andra medlemsstater genomför det överenskomna regelverket, särskilt såvitt avser överföringar enligt AMMR. Det är bra att rapporten på

ett tydligt sätt lyfter problemen med att genomföra överföringar till Italien och det är en rimlig slutsats att solidaritetsbidragen till Italien av dessa skäl ska hållas inne initialt.

Det är viktigt att kommissionen i sin övervakning är tydlig i fråga om vilka förbättringar som krävs av Italien för att man inte ska landa i slutsatsen att det råder systematiska brister i Italien, särskilt i fråga om hur snabbt förbättringar behöver genomföras. Detta är avgörande för att upprätthålla den balans som migrations- och asylpakten vilar på.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 4 december 2025. Information till socialförsäkringsutskottet vid flera tillfällen, senast den 3 juni 2025. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 5 december 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: Genomförandet av migrations- och asylpakten är en återkommande dagordningspunkt i rådet.

Faktapromemoria: -

8. Samarbetet mellan EU och latinamerikanska kommittén för inre säkerhet (CLASI)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: I samband med RIF-rådet träffas inrikesministrar inom EU och ett antal latinamerikanska länder för att diskutera inre säkerhetsfrågor, med fokus på gränsöverskridande organiserad brottslighet. Mötet sker inom det s.k. CLASI-samarbetet (Latin American Committee on Internal Security). Detta är det fjärde mötet i denna konstellation och i samband med diskussionen väntas ministrarna ställa sig bakom en gemensam deklaration.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar utkastet till deklaration liksom det irländska ordförandeskapets prioritering av arbetet mot organiserad brottslighet. Samarbetet med Latinamerika är viktigt i detta

avseende. Regeringen stödjer den föreslagna ansatsen att fortsätta utvecklandet av samarbetet mellan EU och Latinamerika. Det samordnas och genomförs bland annat inom ramen för Empact (European Multidiciplinary Platform Against Criminal Threats) där EU:s medlemsländer gemensamt arbetar mot organiserad brottslighet och motsvarigheten inom CLASI.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i justitieutskottet den 21 september 2023. Samråd med EU-nämnden den 28 februari 2025.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

9. Övriga frågor

a) Ministerforumet om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan (Budva den 5–6 november 2026)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera och återrapportera från det ministermöte om rättsliga och inrikes frågor som hölls mellan EU och länderna på västra Balkan i Budva, Montenegro den 5–6 november 2026.

b) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Litauen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Det inkommande litauiska ordförandeskapet väntas presentera sitt arbetsprogram för perioden januari-juni 2027

Fredagen den 4 december 2026 – Rättsliga frågor

10. Direktivet om olaglig handel med skjutvapen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Direktivet handlar om att bekämpa olaglig handel med skjutvapen och andra vapenrelaterade brott. Det reglerar bland annat vilka befattningar med illegala vapen som ska kriminaliseras, vilka miniminivåer för maximistraff som ska finnas och vilka preskriptionstider som ska gälla. Dessutom föreslås en skyldighet att inrätta nationella kontaktpunkter för samordning av vapenärenden mellan behöriga myndigheter liksom insamling och rapportering av statistiska uppgifter till kommissionen.

Förhandlingarna har gett gott genomslag för svenska prioriteringar. Bland annat har det förts in en skrivning som innebär att kriminaliseringen av framställning, förvärv, innehav, överföring och tillgängliggörande av 3D-ritningar för vapendelar inte kommer i konflikt med det svenska grundlagsskyddet för informationsspridning i vissa medier. Regeringen har därutöver lyckats driva igenom en möjlighet att i vissa fall undanta mindre innehav av ammunition från krav på kriminalisering. Samtidigt har straffskalorna i huvudsak differentierats så att brott som rör skjutvapen och väsentliga vapendelar behandlas separat från brott som avser ammunition.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

Regeringen välkomnar åtgärder som syftar till att stärka arbetet mot illegal handel med skjutvapen och spridning av illegala skjutvapen. Skillnader i lagstiftning inom olika EU-länder, men även globalt, utnyttjas för att få illegal åtkomst till vapen och vapendelar. Det krävs därför ett fortsatt samlat, fokuserat arbete för att förebygga, motverka och bekämpa skjutvapenvåld, inte minst genom att minska tillgången på illegala skjutvapen och vapendelar.

Regeringens samlade bedömning är att kompromissen är väl avvägd och kan mot den bakgrunden stödja antagandet av allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning ägde rum i justitieutskottet den 16 april 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: Trepartsförhandlingar mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen kommer inledas den 17 december.

Faktapromemoria: 2025/26:FPM83

11. Rådets förordning om gränsöverskridande fastställande och erkännande av föräldraskap

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Politisk överenskommelse

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: I december 2022 presenterade kommissionen ett förslag till en ny EU-förordning med gemensamma internationellt privat- och processrättsliga regler om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. Förhandlingarna har utmynnat i att det irländska ordförandeskapet nu har lagt fram ett kompromissförslag för politisk överenskommelse.

Förslaget innehåller enhetliga regler om internationell behörighet och tillämplig lag vid prövning av frågor om föräldraskap i gränsöverskridande situationer. Det föreslås också bestämmelser om ömsesidigt erkännande av avgöranden och godkännande av officiella handlingar om föräldraskap. Förslaget gäller alla barn i EU – oavsett hur barnet har blivit till eller hur barnets familj ser ut. Det omfattar barn till samkönade föräldrar och – som

utgångspunkt – barn som tillkommit genom surrogatarrangemang. Det finns ett undantag för medlemsstater som inte tillåter surrogatarrangemang att tillämpa nationella regler i fråga om föräldraskap efter sådana arrangemang. Förslaget påverkar inte nationella materiella regler om föräldraskap.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att bejaka kompromissförslaget och uttrycka att det – när det inte kan antas med enhällighet – utgör en god grund för fortsatt diskussion mellan medlemsstaterna i riktning mot ett fördjupat samarbete.

Regeringen står bakom förslagets syfte och ansats att stärka barns grundläggande rättigheter och öka rättssäkerheten för familjer inom EU. Det förslag som läggs fram innehåller omfattande men sammantaget väl avvägda regler på detta på flera sätt komplexa område. Förslaget kan underlätta för familjer att göra föräldraskap gällande i andra medlemsstater och svarar därmed mot verkliga behov. Regeringen välkomnar att förslaget kan underlätta för samkönade föräldrapar.

Samtidigt kan det konstateras att förslaget rymmer komplicerade frågeställningar, däribland frågan om föräldraskap efter surrogatarrangemang. Regeringen välkomnar de undantagslösningar som efter gemensamma ansträngningar har tagits in i förslaget.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med civilutskottet vid flera tillfällen, senast den 25 maj 2023. Information till civilutskottet vid flera tillfällen, senast den 12 november 2026. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 29 maj 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: Med mindre att det finns enhällighet i rådet kommer förslaget inte att antas. Kommissionen kan därefter ta initiativ till ett fördjupat samarbete om en förordning med samma eller liknande innehåll. De medlemsstater som är intresserade att delta i ett fördjupat samarbete kan då anmäla det.

Faktapromemoria: 2022/23:FPM42

12. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

13. Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) framtid

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) inrättades genom rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo-förordningen) och blev operativ i juni 2021. Sverige deltar sedan juli 2024 och Eppo blev operativ i Sverige i januari 2025. Sedan juli 2026 deltar även Ungern i Eppo och förhoppningen är att Eppo ska vara operativ i Ungern inom ett år. Därmed deltar idag alla medlemsstater förutom Danmark och Irland. Andrés Ritter från Tyskland är sedan den 1 november 2026 ny chefsåklagare för Eppo.

Ett förslag till revidering av Eppo-förordningen kommer att presenteras i närtid. I september 2026 publicerade kommissionen en utvärderingsrapport om Eppo. Slutsatsen av utvärderingen är huvudsakligen positiv. Enligt rapporten har Eppos verksamhet varit mycket effektiv och har ett mervärde när det gäller utredning och lagföring av gränsöverskridande brott som riktar sig mot EU:s finansiella intressen. Det framhålls dock att Eppo är ett förhållandevis nytt organ och att det ännu inte går att fullt ut mäta dess inverkan. Rapporten identifierar även ett antal förbättringsområden vilka bl.a. inkluderar att stärka evidensbasen för återkrav, minska skillnaderna i den nationella tillämpningen av Eppo-förordningen, effektivisera dataskyddsregler och förbättra samarbetet och informationsutbytet med aktörer i tredje länder.

Under ett par år har det pågått diskussioner om att utvidga Eppos mandat till att även omfatta överträdelser av EU:s restriktiva åtgärder, dvs sanktionsbrott. Som en del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken har EU antagit mer än 40 sanktionsregimer. Bland annat har EU, som en följd av Rysslands invasion av Ukraina, beslutat om omfattande sanktioner mot Ryssland och Belarus. Sverige står starkt bakom EU:s sanktionsregimer.

Vid RIF-rådet väntas en diskussion om Eppos framtid med fokus på frågan om att utvidga Eppos mandat till att även omfatta överträdelser av EU:s restriktiva åtgärder.

Förslag till svensk ståndpunkt: Det är av stor vikt att brott mot EU:s finansiella intressen utreds effektivt och på ett rättssäkert sätt inom hela EU. Sveriges deltagande i Eppo är en viktig del i kampen mot korruption och bedrägerier med EU-medel. Det ligger i Sveriges intresse att Eppo är och fortsätter att vara en så effektiv myndighet som möjligt. Det är också viktigt att Eppos oberoende värnas.

Det är viktigt att det upprätthålls en effektivitet i genomförandet av EU:s sanktioner, inte minst med hänsyn till den ryska invasionen av Ukraina. Sedan ett par år finns gemensamma EU-regler om kriminalisering av överträdelser och kringgående av sanktioner. För att dessa regler ska vara effektiva krävs även att sådana upptäcks och utreds och det finns anledning att överväga olika alternativ för hur detta ska optimeras.

Regeringen ställer sig positiv till fortsatta diskussioner om en eventuell utvidgning av Eppos mandat till att omfatta överträdelser av EU:s sanktionsbeslut och ser positivt på att frågan utvärderas närmare. En eventuell utvidgning av Eppos mandat bör föregås av en utvärdering och analys av myndighetens verksamhet och möjligheter att åta sig ytterligare uppgifter.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 28 maj 2026. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 29 maj 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Vid RIF-rådet kommer ordförandeskapet att lämna en lägesrapport om Rysslands anfallskrig mot Ukraina och kampen mot straffrihet.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har EU:s medlemsstater vidtagit en rad åtgärder såväl nationellt som gemensamt på EU- och internationell nivå för att säkerställa ansvarsutkrävande för internationella brott som begås i samband med Rysslands aggression mot Ukraina.

På EU-nivå har det bland annat diskuterats hur EU:s medlemsstater bäst kan stödja utredningar av krigsförbrytelser i Ukraina. Sverige har bland annat lämnat ett finansiellt bidrag till Internationella brottmålsdomstolen (ICC) och Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har sekonderat ett antal åklagare och experter till domstolen. Sverige bidrar även med expertis till EU:s rådgivande civila insats EUAM Ukraina som stödjer reformer av rättsvårdande myndigheter och utredningar av krigsförbrytelser. EU:s byrå för straffrättsligt samarbete, Eurojust, har sedan invasionen lämnat stöd till utredningar i medlemsstaterna och fått nya uppgifter avseende hantering av bevisning rörande krigsförbrytelser begångna i bland annat Ukraina.

Sverige har även ingått i en kärngrupp som sedan 2022 arbetat för att tillsammans med Ukraina inrätta en tribunal inom Europarådet med jurisdiktion över aggressionsbrottet mot Ukraina. Under våren 2025 enades länderna i kärngruppen om tre dokument som ska ligga till grund för etablerandet av tribunalen; ett bilateralt avtal, en stadga och ett så kallat EPA (Enlarged Partial Agreement). Europarådet och Ukraina har skrivit under det bilaterala avtalet och nästa steg är att övriga stödjande länder ska ansluta sig till EPA. Den 11 juni 2026 godkände riksdagen propositionen om Sveriges anslutning till den utvidgade partiella överenskommelsen. Regeringen beslutade den 18 juni 2026 om Sveriges anslutning till den utvidgade partiella överenskommelsen om förvaltningskommittén vid den särskilda tribunalen för aggressionsbrottet mot Ukraina. Regeringen beslutade även om Sveriges ratifikation av konventionen om upprättande av en internationell

skadeståndskommission för Ukraina. Genom att ansluta sig till överenskommelsen om förvaltningskommittén vid den särskilda tribunalen blev Sverige medlem av tribunalen. Tribunalen väntas bli verksam 2030 med säte i Haag, Nederländerna.

Förslag till svensk ståndpunkt: Det är viktigt att ansvar utkrävs för folkrättsöverträdelserna och de internationella brotten begångna under Rysslands aggression mot Ukraina. Regeringen avser fortsatt aktivt stödja åtgärder för ansvarsutkrävande för dessa brott, inklusive fortsatt stöd till Internationella brottmålsdomstolen ICC, och välkomnar de viktiga framsteg som gjorts för att inrätta en särskild tribunal för aggressionsbrottet mot Ukraina och en internationell skadeståndskommission.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 28 maj 2026. Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 25 september 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

15. Förbättra det gränsöverskridande samarbetet för att bekämpa narkotikahandel: slutrapport från den 11:e omgången av ömsesidiga utvärderingar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den elfte omgången av EU:s ömsesidiga utvärderingar fokuserar på bekämpning av olaglig narkotikahandel och har pågått sedan 2024. I utvärderingen bedöms hur rättsväsende, polis och tull hanterar operativa och rättsliga utmaningarna samt identifierar förbättringsområden och goda exempel. Utvärderingen sker i enlighet med rådets gemensamma åtgärd 97/827/RIF. Landrapporter har tagits fram liksom en sammanhållen EU-rapport som innehåller drygt 100 rekommendationer till medlemsstater, kommissionen och EU-myndigheterna.

Följande rekommendationer är av särskilt intresse:
- att arbeta med laglig åtkomst till data, inklusive till krypterad kommunikation,
- att bekämpa onlinerekrytering av unga till kriminalitet,
- att uppmuntra medlemsstaterna att införa eller stärka förverkandemekanismer baserade på en bredare bedömning av brottsligt beteende,
- att uppmana kommissionen att bedöma hinder för gränsöverskridande utredningar gällande förverkande, vilket är särskilt relevant för de pågående förhandlingarna om direktivet om en europeisk utredningsorder,
- att uppmana till en bedömning av behovet av åtgärder för att förhindra missbruk av pyrotekniska artiklar, och
- att uppmana kommissionen att bedöma hur information om EU-interna försändelser i post- och budflödet för att stoppa smuggling och vapen kan delas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar rapporten, som återspeglar resultaten av utvärderingsomgången. Resultatet av utvärderingen kommer att hjälpa oss att vidareutveckla hur vi i Sverige, och gemensamt inom EU, kan förbättra våra insatser för att bekämpa organiserad brottslighet och narkotikahandel. Rapporten och de nationella rapporterna är inspirerande eftersom de identifierar bästa praxis i medlemsstaterna, gemensamma utmaningar och förbättringsområden.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

16. Slutsatser om att stärka genomförandet av barns rätt att delta i beslutsfattande som påverkar deras liv

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Camilla Waltersson Grönvall

Förslagets innehåll: Det irländska ordförandeskapet i EU:s ministerråd har lagt fram ett utkast till rådsslutsatser om att stärka genomförandet av barns rätt att delta i beslutsfattande som påverkar deras liv.

I utkastet till rådsslutsatserna framhålls att betydande framsteg har gjorts när det gäller erkännandet och genomförandet av barnets rättigheter. Samtidigt betonas att det finns skäl att ytterligare stärka och förnya åtagandet att säkerställa barns rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade när politiska, lagstiftningsrelaterade och rättsliga beslut som påverkar deras liv fattas.

Kommissionen uppmanas att stärka integreringen av barnets rättigheter och barns delaktighet i EU:s politik- och lagstiftningsarbete. Det omfattar bland annat att vidareutveckla formerna för samråd med barn samt stärka användningen av barnrättsliga konsekvensbedömningar. Kommissionen uppmanas vidare att bland annat stärka barns möjligheter att komma till tals i EU:s demokratiska processer och främja barns rättigheter i arbetet med brottsofferfrågor.

Även medlemsstaterna uppmanas att stärka genomförandet av barnets rättigheter genom att säkerställa att barnets bästa beaktas i beslutsfattande som rör barn och att barns rätt att komma till tals tillgodoses.

I utkastet till rådsslutsatser uppmanas medlemsstaterna vidare att främja kunskap, utbildning och erfarenhetsutbyte om barns delaktighet, utveckla uppföljning och indikatorer på området samt stärka barnvänliga rättssystem. Särskild uppmärksamhet bör enligt rådsslutsatserna ägnas åt barn som tillhör grupper som riskerar att utsättas för diskriminering, eller är underrepresenterade i strukturer och processer för delaktighet

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna.

Regeringen välkomnar att det irländska ordförandeskapet lyfter frågor om barnets rätt att delta i beslutsfattande som påverkar deras liv. Regeringen delar bilden av att ett tryggt, meningsfullt och inkluderade deltagande, särskilt för barn i utsatta situationer, är viktigt. Regeringen välkomnar också att rådsslutsatserna framhåller att barnets deltagande är en rättighet och inte en skyldighet.

Att säkerställa barnets rätt till delaktighet i beslutsfattande om frågor som rör dem är en viktig del i att upprätthålla respekten för unionens värden och stadgan om de grundläggande rättigheterna.

Regeringen understryker att frågan om att säkerställa barnets rätt till delaktighet i beslutsfattande om frågor som rör dem i grunden ligger hos medlemsstaterna.

Det är avgörande att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras. Det är av stor vikt att medlemsstaternas möjlighet att utforma åtgärder utifrån den nationella kontexten bibehålls.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning ägde rum i socialutskottet den 13 oktober 2026.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

17. Säkerställa inkludering i det rättsrelaterade beslutsfattandet: hantera barns åsikter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Camilla Waltersson Grönvall

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet har satt upp en diskussionspunkt om hur inkludering kan säkerställas i policyutvecklingen på rättsområdet: att ta tillvara barns synpunkter.

Ordförandeskapets underlag bygger på utkastet till rådsslutsatser om att stärka genomförandet av barns rätt att delta i beslut som påverkar deras liv. Ordförandeskapet beskriver i sitt underlag att diskussionen inte handlar om hur barnets röst hörs i beslutsfattande på verksamhetsnivå. Fokus ligger i stället på barns delaktighet i rättsrelaterad policyutveckling.

Ordförandeskapet lyfter att barn kan komma i kontakt med rättssystemet på många olika sätt, till exempel som brottsoffer, vittne, i behöv av skydd och

stöd, som asylsökande eller i familjerättsliga ärenden om vårdnad, boende och umgänge. Att barnets röst hörs i dessa situationer är avgörande för välgrundade beslut där barnets bästa beaktas.

Även många policybeslut på rättsområdet påverkar barn, till exempel åtgärder för att förebygga och bekämpa våld mot barn, insatser mot ungdomsbrottslighet, frihetsberövande av barn och barns trygghet på nätet. Genom att lyssna på barns synpunkter kan policyutvecklingen bli bättre underbyggd och ge mer framgångsrika åtgärder.

Ordförandeskapet betonar att barns delaktighet ska vara meningsfull och inkluderande, och barn ska få tydlig återkoppling på hur deras synpunkter har beaktats och vad det har lett till. Vid diskussionen kommer även Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter att delta.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar en diskussion om hur inkludering av barn kan säkerställas i policyutvecklingen på rättsområdet.

Regeringen delar ordförandeskapets bild att barns delaktighet ska vara meningsfull och inkluderande särskilt för barn i utsatta situationer. Barn är experter på sin egen situation och varje barn har rätt till delaktighet i beslut som rör dem. Det är viktigt att skapa förutsättningar för jämlik delaktighet och särskilt uppmärksamma deltagande bland barn som kan ha svårare att göra sina röster hörda.

Barn har unika perspektiv utifrån sina egna liv och erfarenheter som är värdefulla när beslut fattas som gäller dem. Åtgärder för barn ska därför tas fram tillsammans med barn, inte bara för dem. Regeringen anser i likhet med ordförandeskapet att barns delaktighet inte ska vara en formalitet utan att det ska finnas en intention att det barnen säger påverkar resultatet.

Regeringen avser i diskussionen bidra med nationella exempel på hur barn kan inkluderas i beslutsfattande.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

18. Övriga frågor

a) Ministerforumet om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan (Budva den 5–6 november 2026)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 9a.

b) Årsrapport 2026 om tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna i EU

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Nina Larsson

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas presentera sin årliga rapport om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna i EU. I år väntas rapporten fokusera på nationella institutioner för mänskliga rättigheter och deras roll i att stödja genomförandet av stadgan**.**

c) Överföring av dömda personer inom EU och till tredjeländer

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Österrike

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Österrike har tagit fram ett icke-papper om överförande av dömda personer inom EU och till tredjeland. Syftet är att förbättra samarbetet så att fler dömda kan avtjäna sina fängelsestraff i sina

hemländer. Frågan har fått ökad aktualitet eftersom fängelserna i många medlemsstater är överbelagda.

Inom EU regleras överförande av dömda personer av det så kallade fängelserambeslutet (2008/909/RIF). Det bygger på principen om ömsesidigt erkännande och innebär i stor utsträckning en skyldighet att under vissa förutsättningar verkställa fängelsestraff som dömts ut i en annan medlemsstat.

I icke-pappret konstateras att rambeslutet i huvudsak fungerar väl. Samtidigt försvåras tillämpningen av skillnader mellan rättssystemen, administrativa bördor, omfattande översättningskrav och svårigheter att hålla tidsfristerna. Mot denna bakgrund föreslås flera icke-lagstiftande åtgärder för att stärka genomförandet, bland annat informationsmaterial till dömda på det egna språket om möjligheten att avtjäna straffet i hemlandet, inrättandet av en praktikergrupp, uppdatering av handboken samt införandet av ett standardiserat formulär för domssammanfattningar för att minska behovet av fullständiga översättningar av domar. I förhållande till länder utanför Norden och EU föreslås att medlemsstaterna verkar för att fler stater tillträder Europarådets överförandekonvention och dess protokoll.

Förslag till svensk ståndpunkt: Överförande av dömda personer är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen välkomnar att frågan tas vidare och ser positivt på att det inkommande ordförandeskapet och/eller kommissionen arbetar vidare med de föreslagna åtgärderna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

d) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Litauen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 9b.

I anslutning till mötet i Europeiska unionens råd: Gemensamma Schengenkommittén

1. Det övergripande läget i Schengenområdet

    a) Slutsatser om Schengenbarometern

    b) Viseringspolitik gentemot Ryssland

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande och diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 3a och b.

2. Återtagandesamarbete med Bangladesh

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 4.

3. Genomförandet av interoperabilitet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 5.

4. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Johan Forssell

Förslagets innehåll: Se ovan punkt 6.